

VÄRDEBESKRIVNING**Område av riksintresse för naturvård i Jönköpings län****Datum:** 2023-11-27**Områdesnummer:** NRO 06 015**Områdesnamn:** Lillåns-Tabergsåns raviner**Kommun:** Jönköping (80)**Kartblad:** 7DSO, 7ESV**Area:** 100 ha**Naturgeografisk region:** 11 Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida.**Kust/havsregion:** -**Regionindelning för sjöar och vattendrag:** Södra Östersjön**Agrara kulturlandskapsregioner:** -**Landskapsform:** 3 Kullig terräng med relativ höjd 20–50 m.**Riksvärde:**

Raviner	
Vattendrag	Fauna
Alsumpskog	

Värdebeskrivning: Området är den naturgeografiska regionens mest välutbildade ravinsystem. Tabergsånen är av stor betydelse såsom lek- och uppväxtområde för vätteröring. Fågellivet utmed vattendraget är rikt, exempelvis kan nämnas kungsfiskare, mindre flugsnappare och mindre hackspett. I nedre delen finns en relativt stor alsumpskog.

Huvudkriterier: A, C, D

Förutsättningar för bevarande: Schaktningar, utfyllnader eller andra markarbeten inom ravinbildningarna innebär att dess värde skadas. Finns behov av trädgallring eller röjning inom ravinbildningarna måste detta ske med stor försiktighet. Körning med tunga fordon kan orsaka skada.

Ingrepp som kulvertering eller förändringar av vattendragets sträckning eller bottenprofil, vandringshinder och vattenreglering, vattenuttag, tillförsel av organiska gifter, överfiske, inplantering av främmande fiskstammar och skogsavverkning längs vattendraget medför att områdets naturvärde skadas.

Säkerställande: -**Områdets huvuddrag:**

Inom området finns ett välutbildat ravinsystem som i områdets nedre del upptas av en större alsumpskog. Vid inlandsisens avsmältning var stora delar av södra Vätternsänkan utfylld med glacifluviala sediment. I avlagringarnas då vegetationsfria sedimentplan satte vid sänkningen av issjöns yta en intensiv bäckerosion in och raviner bildades. I liten omfattning pågår denna process alltjämt i anslutning till befintliga vattendrag. Ravinbildningar förekommer således inom ett stort område av södra Vätternbygden som varit täckt av issjö. Lillåns-Tabergsåns raviner är den mest välutbildade. De mäktiga mo- och mjälasediment som finns i Tabergsåns dalgång avsattes i en issjö som under isavsmältningen tappades söderut till Lagan. Frånvaron av issjölera tyder på att vattenomsättningen var så kraftig att de finkornigaste partiklarna inte hunnit sedimentera utan förts längre söder ut. Efter isavsmältningen och efter att Vätterns yta sjunkit har Lillån och Tabergsån eroderat i dessa sediment och tillsammans med dess biflöden utbildat ravinsystemet. Lillåns – Tabergsåns raviner har avgränsats som riksobjekt i söder från Lillåns inflöde i Hällstorsdammen och från Sanderydsåns inflöde i Tabergsån; och i norr till Tabergsåns passage av riksväg 40.

Tabergsån är viktiga lek- och uppväxtområden för Vätterns öring. Kungsfiskaren häckar i de nedre, mer lugnflytande partierna av Tabergsån och Lillån. Här finns också mindre flugsnappare och mindre hackspett (hotkategori NT).

Bottenfaunan i Lillån har bedömts ha höga naturvärden framför allt beroende på förekomsten av den nattsländorna *Hydropsyche saxonica* och *Baraea pullata*.

Anmärkningar: -**Referenser:**

Svantesson S.-I, 1985: Beskrivning till jordartskartan Jönköping SV. Sveriges geologiska undersökning, ser. Ae nr 59.

Waldemarson D, 1983: Jönköpingstraktens landformer. Före Jönköping, Småländska kulturbilder 1983.

Fiskeriverket, beslut 1988-04-11 rörande Områden av riksintresse för yrkesfisket, områden av särskilt intresse för fritidsfisket samt områden av särskilt intresse avseende arter och stammar av fisk.

Lind B & Nilsson F, 1997: Tabergsån 1996 - En beskrivning av strand- och vattenbiotoper. Stencil Jönköpings kommun.